

quans, honorifice a cunctis suscipitur, sed paucis diebus interpositis, ab eodem populo crucifigetur (1). O quam dissimile est: « Benedictus qui venit in nomine Domini¹, » a « Tolle, tolle, crucifige eum². » O quam dissimile est: « Hosanna in excelsis³, » ab « Hic enim subvertit gentem nostram⁴! » O quam dissimile est: « Ecce rex tuus venit⁵, » a « Non habemus regem nisi Cæsarem⁶! » O quam dissimile est regnum et crux, spinæ et flores! Cui prius vestimenta sternebantur in via aliena, hunc suis expoliant (2), sortem super vestimenta sua mittentes. Ecce quomodo humiliavit se, ecce quomodo formam servi accepit.

VI. O floride et Nazarene Domine Jesu, formam servi accepisti, ut me esurientem reficeres: formam servi accepisti, ut me ab irrisionibus inferni eriperes: formam servi accepisti, ut meam nuditatem tegeres: formam servi accepisti, ut mihi flores Paradisi perditos redonares: formam servi accepisti, ut meam sorditatem lavares: formam servi accepisti, volens esurire et sitire, blasphemari et expoliari, colaphizari, conspui, crucifigi et piscatoribus pedes lavare, ut nos esuriendo reficeres; et tentationes portando nos a tentationibus liberares; et irrisiones patiando nos ab irrisionibus liberares; et nuditatem demonstrando, nostram nuditatem tegeres; et spineam coronam portando, nobis flores Paradisi portares et donares; et mortalitatem suscipiendo, nobis immortalitatem donares. Ista enim sunt beneficia tua, Domine Jesu, quæ precamur, ut infundas in cordibus nostris, ut te veraciter diligamus, et diligentes te in præsentem per gratiam, videamus et in futuro per gloriam. Amen.

¹ Matth. xxi, 9. — ² Joan. xix, 15. — ³ Marc. xi, 10. — ⁴ Luc. xxiii, 2. — ⁵ Matth. xxi, 5. — ⁶ Joan. xix, 15.

(1) Cod. male crucifigatur, et deinde deest vox Domini. — (2) Cod. expoliatur, et ante non habet hunc.

SERMO X.

De adventu Domini I.

Idem dicendum de hoc sermone, qui educitur ex Bibl. Ædil. cod. x, fol. 1, ac de præcedentibus ex hoc fonte deductis. In appendice sancti Maximi, fol. 57, est initium fere simile, sed cætera non concordant. Locus ejus post sermonem appendicis Maurinensis cxvi cum numero de Adventu Domini iii.

SYNOPSIS.

I. Homines, ante adventum Christi, cæci, surdi, claudi et muti. II. Hæc mala ab Adamo sumpserunt exordium. III. Adam factus ad imaginem Trinitatis, suas peccando facultates depravat. IV. Adami lapsi miseria. V. Eandem auctor exaggerare pergit. VI. In Adamo omnes corripimur. VII. Inter misericordiæ spem et desperationem incedendum. VIII. Saliendum, ut facere solet cervus, ut lutosa transeamus. IX. Mutorum locutio. X. Christus medicus omnia venit sanaturus. XI. Moralis epilogus.

I. « CONFORTAMINI, pusillanimes, et nolite timere, ecce Deus noster veniet, et salvabit nos, tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum patebunt, et saliet, sicut cervus, claudus, et aperta erit lingua mutorum¹. » Ante Christi adventum, fratres charissimi, in tanta caligine volebatur totum humanum genus, quod nec Deum cognoscebant, nec Dei verba audire volebant, nec bene operari

¹ Isai. xxxv, 4-6.

cupiebant, nec peccata confiteri audebant. Cumque in multis periculis detineremur, placuit Medico nostro Samaritano nos visitare, et suo vino charitatis et oleo misericordiae nostra vulnera fasciare. Ideo, fratres charissimi, Isaïas aspiciens nos omnes esse cæcos, surdos, claudos et mutos, nos confortare conatur, cum ait: « Confortamini, pusillanimes, et nolite timere. » Iste est enim ille legatus, quem Deus ad Gentes misit et ait: Tu, Legate mi, dic Gentibus miseris, quæ in doloribus jacent, quæ in infirmitatibus desperant: « O pusillanimes, confortamini, quia ecce Deus noster veniet; » ecce medicina nostra ad januam deportatur; ecce salus nostra veniet et salvabit nos. Cum (1) autem venerit ille Sanctus sanctorum, tunc aperientur aures ad audiendum, oculi ad videndum, ut audientes audiat, et videntes videatis, quod fieri oportet. O quam nequiter, fratres, ante Christi adventum eramus cæci! vere cæci eramus, quia Deum totaliter ignorabamus; vere surdi eramus, quia verba æternæ vitæ negligebamus; vere claudi eramus, quia recte incedere nesciebamus.

II. Hæc autem cæcitas, surditas, clauditas et taciturnitas, et alia multa quæ patiebamur et patimur, a primo homine sumpserunt exordium; quia ipse Adam in primo præcepto a Deo sibi imposito surdus effectus est. Nam quando ipsi (2) a Deo dictum fuit: « Quicumque hora comederitis de ligno scientiæ, morte moriemini¹; » non audisse visus est: « Morte moriemini, » quia non servavit mandatum. Cæcus fuit, dum verba dæmonis intellexit dicentis: « Eritis sicut dii², » cum putaret se fieri forsitan Deum, vel ut uxori cupiens consentire, ideo jam cæcatum animum in amore uxoris (3) habebat. Quod prius tamen Deus impropere dicit: « Ecce Adam factus es quasi unus ex nobis³; » quasi deridendo diceret Dominus: Ecce

¹ Gen. 11, 17. — ² Id. 11, 5. — ³ Ibid. 22.

(1) Cod. *dum*, et sic deinceps in multis sermonibus. — (2) Cod. *semper ponit sibi pro illi, aut ipsi*. — (3) Cod. *in amare uxore*.

Adam qui se putavit futurum Deum, modo in tanta miseria jam se invenit involutum. O Adam, numquid factus es similis et unus ex nobis; Patri et Filio et Spiritui sancto factus es Deus? O Adam, putasti te fieri quod non es, et ecce vilissima creatura reputaris; putabas omnia scire, et ecce jam omnia ignoras; putabas te dominari, et ecce jumentis similis es; putabas semper vivere, et ecce jam morti es obnoxius (1), et miseria omni jam repletus es, et judicatus, et vulneratus aculeo venenosi serpentis. O Adam, creatus indeceptibilis ratione, inalterabilis passione, immortalis duratione, inæquiparabilis prælatione, per totum factus es deceptibilis cognitione, alterabilis afflictione mortalis subjectione, et servilis subjectione. O Adam, plenus tanta dignitate, ubi es? excitatus in tantam sublimitatem (2), ubi es? ubi te video?

III. Ecce pater noster Adam factus est ad similitudinem sanctæ Trinitatis. Non attendatis, fratres, ad similitudinem corporis, vel ad ligamenta membrorum, vel ad figuras colorum, sed factus est ad imaginem Dei in trinitate memoriæ, intelligentiæ et voluntatis. Istæ enim sunt tres potentie unius substantiæ spiritualis; sicut Pater, Filius et Spiritus sanctus sunt tres Personæ in una substantia divinitatis. Erat igitur, fratres, in primo homine memoria tenax, intelligentia perspicax, voluntas efficax, ut quamdiu voluisset adhærere Deo, potens esset (3) non oblivisci, quia memoria non deleta fuisset in oblivione; potens esset non decipi, quia intelligentia potens esset ut non deciperetur circumventionem; potens esset non compelli, non inquirari, non induci, quia voluntas non flectebatur corrupta affectione. Nunc autem postquam peccavit Adam, memoria facta est labilis, intelligentia umbratilis (4), voluntas instabilis. Digne ergo quærit Dominus: « Adam, ubi es¹? » quasi dicat, O Adam, ubi memoria, ubi in-

¹ Gen. 11, 9.

(1) Hæc verba *es obnoxius* desunt in cod. — (2) Cod. *excitatus in tanta sublimitate*. — (3) Id. *erat*. — (4) Id. *umbracula*.

telligentia, ubi voluntas recta? O quam brevis et dolorosa responsio! « Domine, audivi vocem tuam, et timui, eo » quod nudus essem¹, » et spoliatus omnibus bonis quibus me decoraveras. O Adam, per comestionem ligni veliti et prævaricationem præcepti, propria voluntate factus es flexibilis, deceptibilis et seducibilis. Corruisti; sapientia jam ubi invenitur, et intelligentia ubi est? Adam ergo ubi es? Qui ait: Cecidi, Domine, in tenebras ignorationis (1). Scire volens, sicut tu, bonum et malum, ideo amisi scire bonum (2), et cecidi in ignorantia baratrum. Clama ergo, o Adam: « De profundis clamabo ad te, Domine², » de profundis ignorantia et excæcationis clamabo per vocem laboris et orationis. Vide ergo, Adam, ubi cecidisti, quia etsi oculus carnis tibi remansit, oculum tamen contemplationis amisisti, et miserabiliter quæris scientiam. Fecit te Deus rectum, et tu immiscuisti te infinitis (3) quæstionibus; et ecce modo quales filios genuisti? filii enim tui « Sunt Gentes absque consilio et sine prudentia; utinam » saperent et intelligerent³. » O Adam, cogita ubi filios collocasti; ubi tu etiam positus sis; discere ubi sit claritas inenarrabilis (4), ubi tua prudentia incomparabilis (5), ubi tua virtus inæstimabilis; ubinam sit intellectus, ubi longitudo vitæ, ubi pax sine guerra (6), ubi lumen oculorum tuorum.

IV. Habebat (7) autem Pater noster imperturbabilem et inextinguibilem harmoniam, ut non pateretur extrinsecus, quoniam reficiebatur Paradisi fructu et vitam (8) perpetuabat ligni vitæ gustu. Creavit enim Deus Adam omnino impassibilem, quia non lædi, non pati, non tristari, non tribulari, non turbari, non infirmari, nec mori poterat.

¹ Gen. iii, 10. — ² Psal. cxxxix, 1. — ³ Deut. xxxii, 28, 29.

(1) Cod. in tenebris cognitionis. — (2) Id. donum. — (3) Id. in infinitis. — (4) Id. in admirabilis. — (5) Id. intemperabilis. — (6) Sic cod., unde patet recentiore esse dictionem. — (7) Cod. habeat. — (8) Deest vox vitam in cod.

Ubi ergo es, o Adam? Aspice et circumspice te ipsum, quibus sociaris, nisi languori, pesti, fami, siti, timori, terrori, tremori, horrore, scabiei, pediculis et pulicibus, quibus etiam resistere et nullatenus vales. O Adam, ubi es? Ubi timor fidelitatis contra transgressionem? ubi fortitudo impassibilitatis contra passionem? ubi patientia firmitatis contra concussionem? ubi perfectio viarum tuarum? ubi plenitudo omnium virtutum? Adam, ergo ubi es? Cecidit, Domine, in miserias (1) afflictionis, et experitur nunc sententiam tui rigoris. Dixisti enim, Domine: « In » sudore vultus tui vesceris pane tuo. Maledicta erit terra in » opere tuo; spinas et tribulos germinabit tibi, donec re- » vertaris ad terram de qua sumptus es¹. » Hanc igitur sententiam ex ore tuo prolatam facto experior. Est nobis, fratres, terra facta sterilis et inutilis, germinans spinas afflictionis et doloris. « Inspiravit enim Deus spiraculum » vitæ in faciem hominis²; » non enim mori poterat, non corrumpi, non perire, non infici, non interfici: omnem enim perfectionem habere debuisset, nisi primo Deum perdidisset. O Adam, si Deo perfectus fuisses, semper corpori tuo præfuisses. Nunquam fuisset pœna mortis, nunquam pœna separationis, nisi præcessisset pœna (2) transgressionis. Sic, fratres, immortaliter homo vixisset, donec ad immortalitatem gloriæ post annos plurimos de virtute ad gloriam ascendisset (3). O Adam, ubi es? Valatus corporis et animæ separatione, mortis afflictione inopinata et improvisa, subita et repentina consumptione.

V. Adam, ubi es? Respondere Deo potes: Domine, cecidi in necessitatem (4) mortis. Stat enim tua sententia indispensabilis: « Morte morieris. » O Eva mater! o peccati principium, o noverca, non mater, quid fecisti, delictorum mater? Nam quid tibi secutum sit ex inobedientia animad-

¹ Gen. iii, 17-19. — ² Id. ii, 7.

(1) Cod. in miseris. — (2) Forte culpa. — (3) Cod. descendisset. — (4) Id. in necessitate.

verte. Nam in dolore peperisti filios, quæ si in innocentia permansisses, sine scditate corruptionis, sine gravitate afflictionis, sine passibilitate parturitionis filios peperisses. Sed ecce « Homo natus de muliere¹, » cujus vita brevis, passibilis, miserabilis et omnino instabilis. Tu vero, Adam, ubi es? Nam ad te spectat universale omnis creaturæ dominium et gubernationis ministerium. Tibi enim tota Trinitas erat ad fruendum, tibi Angeli ad convivendum, tibi omnis creatura ad obsequendum (1). Sicut enim omnibus imposuit nomina, sic omnibus præfuisset eminentia. Dederat enim Deus homini potestatem omnium quæ sunt super terram, et posuit terrorem illius super omnem carnem², qui modo pediculis et pulicibus minime resistere potest? Adam, ubi es? Ubi tanta utilitas subjectionis? ubi servitus tam mirabilis conditionis? Nomen enim servitutis culpa meruit, non natura. O Adam, numquid te nunc non (2) terrent feroces feræ, vastant te bestię terræ, infestant te muscæ, insidiantur vermiculi et serpentes? Numquid non mares etiam te persequuntur, et tuos pannos devastant? Numquid et formica non granum tuum deportat? His omnibus præesse debueras, quæ hodie fugere, quibus etiam nec resistere vales. Numquid etiam non subjicitur homini homo, bonus malo, justus injusto, sanctus iniquo? Unde tanta, et talis, et tam vilis conditio, et tam periculosa subjectio, o Adam, nisi quia noluisti subesse Deo; sed præesse, et prævaricando præceptum, digne perdidisti creaturæ imperium? O Adam, ubi es? Leva oculos tuos in desertum, et vide ubi nunc prostratus sis. Recole Paradisi divitias, ubi positus fueras, et vide istius sæculi miseras, in quas dejectus es et prostratus. Adam, ubi es? Cecidisti in servitutem subjectionis. Stat enim,

¹ Job. xiv, 1. — ² Gen. i, 26.

(1) Cod. *ossequendum*. — (2) Deest *non* in cod., qui semper tollit negationem post *numquid*, quasi in voce sit contenta. Unde sic et deinceps.

Domine, sententia tua, qua fuit (1) de Paradiso dejectus, ubi jure poli fuisset communis status; nunc autem ex concupiscentia factus est amor, cujus ex amore habendi et ex amore possidendi, et ex ambitione procurandi, et ex (2) pravitate nocendi infectum est totum humanum genus, et digne hoc, et digne introducta est servitus, quia « Non cognovit, cum in honore esset, ideo comparatus est juvenis insipientibus¹. »

VI. Sic enim, fratres, audivimus Domini quæstionem, ut erigamus considerationem. Ipse enim in quæstione sub nomine Adæ ad considerationem nos vocat, hortatur et excitat; vocat et revocat, trahit et retrahit. « Ex charitate in funiculis Adam traham te, in vinculis charitatis². » Adam funiculi sunt miseriæ istius sæculi exhibitæ, per quas Dominus ex charitate sua nos trahit ad exercitium meriti, ad stipendium cœlestis regni et ad dilectionem Dei et proximi. Duos denique pedes, fratres, habere debemus, scilicet Dei amorem et proximi. Qui altero illorum caret, claudus est. Adam ergo, ut audistis, revocavit, quia supra Deum uxorem dilexit, et (3) ejus mandatum servare neglexit; uxoris amorem Dei amori prætulit, cum libentius uxoris persuasioni, quam Dei obederit voluntati.

VII. Bene, o Adam, claudicasti. Numquid non et etiam mutus fuisti in confessione peccati? Non enim confessus est peccatum, sed etiam se excusare cœpit, dicens: « Mulier, quam dedisti mihi, de ligno dedit, et comedi³. » Cum enim dixit: « Mulier quam dedisti mihi, » culpam in mulierem vertit, et Deum infamare voluit, quia dixit: « Quam dedisti. » Audistis, fratres, quomodo Adam cæcus, surdus, et mutus, et claudus factus est. Sic et nos eramus ante Salvatoris nostri adventum; sed cum venerit Medicus ille cœlestis, cæcos illuminabit, cum « Aperiet nobis sensum, ut intelligamus Scripturas⁴; » aures aperiet, quia

¹ Psal. xlviii, 21. — ² Osee. xi, 4. — ³ Gen. iii, 12. — ⁴ Luc. xxiv, 45.

(1) Cod. *fui*. — (2) Deest *ex* in cod. — (3) Deest *et* in cod.

ait: « Qui habet aures audiendi, audiat¹; » claudi ambulabunt recte, « Non declinantes ad dexteram nec ad sinistram²; » nam dextera est Dei misericordia, sinistra vero est desperatio. Diabolus autem et Judas ad sinistram diverterunt, quia de spe Dei misericordiae non sunt confisi. Origenes vero supra modum confidendo de Dei misericordia, praedicando daemone salvandum post judicium, exorbitavit. Itaque, fratres, cavete ne claudicetis ad dexteram confidendo, nec ad sinistram desperando. Hujus rei, fratres, exemplum et signa habetur de arca foederis, cum de regno Philistinorum reduceretur in locum suum, quam vaccae deducebant in plastro per directam viam, non declinantes ad dexteram nec ad sinistram³. Arca enim est Ecclesia; duae vaccae sunt praedicatores Gentilium et Judaeorum, qui alios lacte pascunt et in Ecclesiam ducunt; ideo David ait: « Beneplacitum est Domino super timentes eum, et in eis (1) qui sperant super misericordia ejus⁴. » Utrumque enim posuit spem et timorem; nam spes sine timore praesumptio est, timor sine spe, desperatio est. Timor aufert nimiam securitatem, ne nimis adhæreat dexterae (2). De hac recta via ait Joannes: « Dirigite viam Domini, rectas facite semitas ejus⁵. »

VIII. Sed in hac recta via etiam, fratres, saliendo est, unde ait Propheta: « Et saliet claudus, sicut cervus. » Cervus enim venatus ad loca spinosa et lutosa (3) transit; sic et tu, o peccator si occurrerit tibi amor divitiarum quae hominem pungunt sollicitudine, si etiam ad lutum deveneris, trans eas (4) saliendo mente; nam cervus valles ascendit et montes descendit, et sic tu debes descendere valles terrenorum, et ascendere montes quos per Adam perdidisti. Ecce jam veniet qui « Perficiet pedes tuos, quasi pedes cervorum,

¹ Matth. xi, 15. — ² Deut. xvii, 11. — ³ 1 Reg. vi, 12. — ⁴ Psal. cxlvi, 11. — ⁵ Joan. i, 23.

(1) Deest secunda pars sententiae in cod., sed probabiliter quia positum erat signum etc. Nam necessaria est, ut planus sit sensus. — (2) Videtur hic aliquid deesse, qualia essent ista: *Spes aufert nimium timorem, ne nimis adhæreat sinistrae.* — (3) Cod. *lutuosa.* — (4) Id. *transias.*

» et super excelsa statuet te¹. » Cervus, senex factus, devorat serpentem, et tunc nimio ardore repletus currit ad fontem, post cujus potum, pellem veterem et cornua deponit, et sic rejuvenescit. Sic et tu, o peccator, occidas serpentem diabolum ipsi (1) resistendo, et curre ad fontem pietatis, qui descendet, ut salvet te, et deponere cornua superbiae et pellem luxus, et sic Redemptorem quem expectamus, laeti videntes dicemus: « Quemadmodum desiderat » cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, » Deus². »

IX. Tunc enim « Erit aperta lingua mutorum; » tunc vociferabitur Maria peccatrix veniam petendo³; tunc credit Centurio sanitatem filii (2) impetrando⁴; tunc Samaritana clamabit talem prophetiam audiendo, et narrando cuncta quae fecerat⁵; tunc Petrus clamabit: « Tu es Christus » Filius Dei vivi⁶; » tunc turba Judaeorum et Gentilium ex quinque panibus et duobus piscibus satiata, clamabit: « Hic » est verus Propheta, qui venturus est in mundum⁷; » tunc clamabit in cruce Lator: « Memento mei, Domine, dum » veneris in regnum tuum⁸; » tunc clamabit ille magnus Simeon: « Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum » verbum tuum in pace⁹. » Non erunt deinceps muti homines, quoniam Salvatorem advenisse sciemus, qui salvabit nos, qui etiam caecorum oculos aperiet, surdorum aures patefaciet (5), claudum et ascendere faciet, sicut cervus, dabitque tibi gloriam et Paradisum summamque felicitatem, quam per Adam nequiter perdidisti.

X. Ecce jam, fratres, « In terris » Medicus iste et Salvator Israël « visus est, et cum hominibus conversatus est¹⁰ » annis triginta et amplius, et sic nos caecos illuminavit; omnium nostrum oculi aperti sunt, quia omnes vos Fideles

¹ Psal. xvii, 34. — ² Id. xli, 2. — ³ Luc. vii, 37, etc. — ⁴ Matth. viii, 5. — ⁵ Joan. iv, 1, etc. — ⁶ Matth. xvi, 16. — ⁷ Joan. vi, 14. — ⁸ Luc. xxiii, 42. — ⁹ Id. ii, 29. — ¹⁰ Baruc. iii, 38.

(1) Cod. *sibi.* — (2) In Evangelio dicitur *servus* aut *puer*, non *filius.* — (3) Cod. *patebit.*

estis, et quia vos Fideles estis, et non Pagani vel Judæi, quia « Verbum caro factum est¹, » cognovimus et nos ipsi quia « Nos vocavit, » et non eos, « ut adoptionem filiorum » reciperemus². » Quare hoc? quia hæc omnia facere ipsi (1) licet, et omnia quæ facit, juste et digne facit. Cæcitas ergo infidelitatis sui gratia, non nostris meritis recessit a nobis, nosque illuminavit, quia ipsi placuit, quos et prædestinavit in adoptionem filiorum. Recessit ergo, fratres, cæcitas a Christianis, sed surditas adhuc quoque in nobis manet. Quando denique surdi estis, nisi quando Dei verbum audire contempnitis, fugientes et vagantes per vicos et plateas, videndo et audiendo quæ non licet homini loqui? Cavete ergo, fratres, ne vobis dicatur: « Propterea vos non » audistis, quia ex Deo non estis³. » Aliqui etiam nostrum claudicant, dum male operantur. Aliqui etiam obtumescunt, dum peccata confiteri erubescunt. Sed modo est tempus adventus Domini, tempus confessionis, tempus satisfactionis, tempus jejunii et carnis macerationis, quia « Cito » veniet et non tardabit⁴. » Et quid est, fratres, jejunare, nisi satisfacere Deo et proximo? Et quid est satisfactio, et ad quid valet, nisi præcesserit confessio? Prius dimitte culpam, et recognosce eam, antequam quæras veniam, et sustineas satisfactionis pœnam.

XI. Præparate ergo vos Domino venienti, ne dicatis cum Adam: « Domine, abscondi me a facie tua, eo quod » nudus essem⁵. » Præcinite ergo Domino in confessione peccatorum, ut in die Natalis Domini psallatis ei in confessione⁶ laudum. Dictus enim adventus non sunt nisi dies præparationis, ne faciamus (1) sicut clamat Joannes: « Pa- » rate viam Domino; » taliter ut recipientes sine sua gratia nos non relinquat, ut digne futuram solemnitatem cum

¹ Joan. I, 14. — ² Galat. IV, 5. — ³ Joan. VII, 47. — ⁴ Habac. II, 3. — ⁵ Gen. III, 10. — ⁶ Psal. CXLVI, 7.

(1) Cod. *sibi*, et sic deinceps. — (2) Vitiosa locutio, in qua duplicanda esset negatio, *ne non faciamus*, id est *ne facere negligamus*.

gaudio celebrare digne possimus. Antiqui enim Patres viam Domini præparabant, ut digni essent redemptione futura. Illius temporis isti dies gerunt figuram. Christus enim quasi nasciturus est, dum nativitatem ejus sumus suscepturi: ergo « Hora est jam nos de somno surgere; abjicia- » mus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis, ut » digne ambulemus in occursum illius, non in comessatio- » nibus et ebrietatibus¹. » Vitate ebrietatem, fratres, quæ mater luxuriæ est; abstinete a carnali copula, quoniam qui venturus est amator pudiciæ est et sobrietatis. Numquid non domos vestras pingeretis (1) diversis coloribus, si ad vos venturus esset Imperator temporalis? Ornate ergo virtutibus corda vestra, ut digne recipiatis Regem Angelorum, qui vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XI.

De adventu Domini II.

Idem de isto sermone dicendum ac de præcedente, cum pariter eruatur ex Bibl. Ædil., cod. x, fol. 2. Locus ejus post præcedentem cum numero de Adventu Domini IV.

SYNOPSIS.

I. Liber clausus septem sigillis, Incarnatio Christi. II. Quæ sint septem signacula. III. Generatio Christi ineffabilis. IV. Pia exhortatio.

I. FRATRES charissimi, sanctus ille Daniel, ætate junior, bonitate perfectior, virtute doctior, potestate clarior, « Aspi-

¹ Rom. XIII, 11-13.

(1) Cod. *pingeretis*, et deest *non more solito*.

» ciebat (1) in visu noctis, et ecce Filius hominis veniebat¹, » cui² data erat potestas ligandi et solvendi filios Israël. Iste « Dominus fortis, Dominus potens, Dominus virtutum in » praelio³, » hic est qui « Dignus est aperire librum et sol- » vere signacula ejus⁴; » hic est de quo audire cupimus tonitrua, de quo nobis facta fuit repromissio, de quo vidimus fulgura. Ne ergo flevetis, o Joannes, si videris « Li- » brum clausum et sigillatum sigillis⁵ septem (2). » Flebat enim, fratres, Joannes, videns librum Dominicæ Incarnationis, nec erat qui eum aperire posset. Ne amplius fleas, o Joannes, quoniam ecce Daniel sanctus aspiciens in visu noctis, vidit Filium Dei venientem, velut agnum mansuetissimum, cui datus est honor regum et potestas ligandi, et solvendi, et aperiendi librum, et solvendi ejus sigilla. In Veteri namque Testamento, fratres charissimi, sacramentum Dominicæ Incarnationis erat clausum et sigillatum.

II. Quod Deus Pater advertens, prævidens casum primi Parentis, modum nostræ redemptionis ordinavit. Filium incarnandum, mortificandum (3), crucifigendum et resurgendum, modis diversis et occultis sanctis Patribus revelavit. Quid Moysi ostendit, nisi quod in monte Thabor videbat rubum ardere⁶ et non comburi (4)? Gedeoni in vellere et rore⁷, lex (5) in arca continente⁸, Aaron in virga germinante⁹, Isaïæ in solis descensione¹⁰, Ezechiel in porta clausa¹¹, Danieli in lapide abscisso de monte sine manibus¹²? Sub istis septem sigillis erat sigillatum et absconditum sa-

¹ Dan. vii, 13. — ² Psal. xxiii, 8. — ³ Apoc. v, 2-5. — ⁴ Ibid. 1-4. — ⁵ Exod. iii, 2. — ⁶ Jud. vi, 37, etc. — ⁷ Deut. x, 5. — ⁸ Num. xvii, 2, etc. — ⁹ 4 Reg. xx, 8, etc. — ¹⁰ Ezech. xliv, 2. — ¹¹ Dan. ii, 34, etc.

(1) Cod. *aspiciens*. — (2) Cod. non habet *septem*, sed *et*. — (3) Cod. *moriendum*, pro *mortificandum*, nisi legas *moriturum*, minus tamen bene propter sonum pariter desinentem, cui nimium indulsit auctor dicendo *resurgendum*, pro *resurrecturum*, quasi Christus ab alio, non a se ipso fuisset a tumultu revocatus. — (4) Cod. *comburebatur*. — (5) Sic cod. cujus sensus planus est, sed ubi nulla habetur ratio grammaticarum regularum, nec facile mendum sanari potest.

cramentum Dominicæ Incarnationis et mysterium Christi nativitatis. Sed hodie incipimus audire tonitrua. Rubus quidem ardet (1), nec comburitur, vellus irrigans, arca continens, virga germinans, solis descensio, porta clausa, lapis abscissus de monte sine manibus. Jam nunc, fratres, manifeste videmus librum apertum et publicatum; jam videmus Christum ex porta clausa natum.

III. « Generationem ejus enim quis enarrabit¹? » Impossibile enim est scire divinæ generationis secretum. Quis unquam audivit matrem esse et virginem? quis unquam audivit Creatorem portari a creatura? quis unquam vidit sine dolore parere? quis posset hoc enarrare? Vox omnis quidem defecit, et deficit mens non mea tantum, sed etiam Angelorum. Supra Potestates, supra Angelos, supra Archangelos, supra Cherubim et Seraphim, supra omnem mentem et sensum est scrutari superna mysteria: licet tamen scire quod vere natus sit. Nam pauperes intellectu omnino sumus, qui non tantum Dei Incarnationem comprehendere, sed nec minimum (2) Divinitatis per nos capere valemus. Non ergo licet discutere quomodo nascatur, quia hoc quærere metus est, sed omnino credere necesse est. Deficiunt undique, fratres, philosophorum argumenta ubi mihi necesse penitus credere. Solus Deus hoc poterat, sed hoc ego penitus nescio; non hoc requiro, nec sciro ambigo. Consolor tamen cum Angeli hoc nesciant, Angeli non audierunt, Gabriel annuntiando non intellexit, Propheta non sentiit, Apostolus non interrogavit, ipse Dei Filius non edidit. Cesset ergo omnis nostra querela; sufficiat quod Christus Deus et homo perfectus ingressus fuit uterum Virginis, nasciturus pro humani generis salute. Hoc enim figuratum habetur de Jacob, dum surrexit et tulit lapidem quem supposuerat capiti suo et erexit in titulum².

¹ Isaï. lxxviii, 8. — ² Gen. xxviii, 18, etc.

(1) Cod. *quidem rubus*; cætera non juxta grammaticæ regulas disponuntur, verbo deficiente. — (2) Cod. *sed minimum minimo... capere non valemus*.

Et quis est iste Jacob nisi Christus supplantator? Surrexit enim et apparuit in cruce, diabolum supplantando per pelliculas assumptæ humanitatis, per virgulas inflicte pœnalitatis, per lenticulas assumptæ infirmitatis. Hæc enim in titulum eriguntur. Hæc enim Ambrosius (1).

IV. Vigilanter contemplari, diligenter amplexari, reverenter adorare, perseveranter imitari, fratres, semper debemus. Cito enim, fratres, « Repleti mane misericordia in » medio templi sui¹; » tunc enim hoc videbimus, dum suscipiemus regem natum. In ipso enim est cibus, potus et salus nostra. Suscipiamus igitur hunc parvulum nascentem, visitemus matrem parientem, inspiciamus prolem vagientem, coadjuvemus Joseph senem ministrantem. Audiamus, obsecro, fratres, hunc parvulum, cum (2) venerit; nam paratus est nos audire libenter, exaudire lætanter et tribuere abundanter: nam in suo ortu fures occultabuntur, hostes fugabuntur, viæ dirigentur, et omnes libere operabuntur, quoniam lux magna de cœlis descendit. Tunc enim expectamus Dei et hominum mediatorem, tunc enim expectamus miserorum Salvatorem. Esto; Domine, brachium nostrum, rectos reconcilians, lapsos reparans, captivos redimens, miseros salvans, ut lapsi laborantes in tempore tribulationis recreentur, seminantes locupletentur, operantes remunerentur, optimates condemnentur. « Dum ergo, fratres, tempus habemus, operemur » bonum ad omnes², expectantes Dominum Jesum Christum qui reformabit corpus nostrum corpori claritatis suæ³. » Sobrie, fratres mei, juste et pie vivamus in hoc sæculo, » expectantes beatam spem et adventum Domini⁴, quia ecce » veniet et non tardabit⁵; » veniet et « Illuminabit abscondita » tenebrarum, et manifestabit⁶ » se ad omnes Gentes, cujus visionis participes nos faciat ipse Christus. Amen.

¹ Psal. LXXXIX, 14. — ² Galat. VI, 10. — ³ Philip. III, 21. — ⁴ Tit. II, 12, 13. — ⁵ Habac. II, 3. — ⁶ I Cor. IV, 5.

(1) Cod. dum. — (2) Cod. in mari, et sic deinceps.

SERMO XII.

De Adventu Domini III.

Idem asserendum videretur de hoc sermone ac de præcedentibus, utpote qui ad eundem cod. pertineat, nempe Bibl. Ædil., cod. x, fol. 3. Facile tamen animadvertet lector aliquem inesse sancti Bernardi saporem, maxime propter continuam Scripturæ sacræ allegationem. Hoc vero aliquam ex eo recipit confirmationem, quod sermo, qui sequitur in cod., sit vere sancti Bernardi, et stampatus habeatur in edit. Paris. tom. III, fol. 276. Nihil tamen clarius potest hîc statui, cum nullum aliud nomen occurrat, quam nomen sancti Augustini. Locus ejus post præcedentem cum numero de Adventu Domini v.

SYNOPSIS.

I. Mundi per peccatum primi hominis naufragium. II. Filii Dei erga homines charitas. III. Christo datæ regiones quinque. IV. Secundus Christi adventus.

I. FRATRES charissimi, ignoratis quod humanum genus « Venit in altitudinem maris et tempestas demersit eum¹. » Sed ecce noviter verus Jonas venit ad nos in altitudinem maris, « Habitu inventus ut homo², » et tempestas mortis demersit eum propter nos, qui de consilio et voluntate sua missus est in mare (1) et tempestas maris mox cessavit. Nam Jonas dixit nautis: « Si propter me tempestas ista orta » est, mittite me in mare³. » Ecce qualiter mediator Dei et

¹ Psal. LVIII, 3. — ² Philip. II, 7. — ³ Jon. I, 12.

(1) Cod. in mari, et sic deinceps.